

A villanykörte üzenete

A váratlan halál mindig aljas provokáció. Körmonfontan, alattomban elkövetett agresszió minden kiegyensúlyozott, nyugodt, szép dolgok hétköznap, tempós, nyugodt alkotás, megbízható, tartós emberi kapcsolat ellen. Ha barátunkat hirtelen elgázolja egy autó, szétzúzza egy rázuhánós szikla, vagy szélvészgyors rohammal testi baj rángatja ki közülünk: olyan, mintha vérlázító, gonosz támadást követnének el ellenünk. Sebes és védhetetlen terrorakciót. Ördögi, sátáni villámháborút, lerohanásos inváziót.

Ilyen rémtett-támadás után az ember kókadtan, tompa ürességben, kívül-belül elmondhatatlan fáradtsággal jár-kél, úgy érzi, mintha legalább ötször agyba-főbe verték volna, és utána még ki is hajtották a szemétdombra, ott fetreng, elhagyatottan és erőtlően. Barátom, egyben kiváló kollégám hirtelen távozásának sokkját a második nap estéjére olyan mérhetetlen kimerültség és ijesztően elkönyösíteni próbáló kiürültség zárta, hogy úgy éreztem, egyet tehetek: lefekszem – minden inkább, mint az ilyenkor elengedhetetlen olvasás –, és (mondjuk) hosszú derekú, szép fekete lányt akarok látni, napernyővel, kicsit előrehajol, fenekén megfeszül a ruha, nagy sötét szemével rám néz, amint félig felém fordul, nyúlánk, arányos termete a hosszú combokkal rejtett, bonyolult jelképekkel teli felkínálkozás, költészet és egzotikus varázstánc valahonnan az Amazonas vidékéről, igen, ez az, pontosan erre van most szükség, amikor...

A durranás egyszerre idézett kisebbfajta ágyúdőrejt és gigantikus léggömbpukkanást – mintha az ég óriásballonja pattant volna szét a fejem fölött. Koromsötét és rettenetes égésszag lett egyszerre, éreztem, hogy apró, forró valamik hullanak a mellemre meg a hasamra, nem elviselhetetlenül, de azért elég fájdalmasan csípnek,

égetnek – kiáltásomra végre berohan a harmadik szobából a fiam, a huszonöt évesek magabiztos életerejével gyújtja fel a nagy lámpát, „megyek a porszívóért”, közli tárgyilagosan, kelj fel, szedd rendbe magad, tíz perc múlva kész lesz minden, csak szétduzzant a villanyégő a fejed fölött.

„Csak szétduzzant a villanyégő a fejed fölött.”
Alighanem.

A kétnapos agressziósokk után, végén és helyett ez. És csak ennyi.

Csak ennyi?

Mint már vagy 48 órája, Juhász Gyuri barátom különböző mondatai, mondatfoszlányai, mondattöredékei futnak át rajtam. Olykor idézte egykori közös barátunk, a neves szerkesztő testamentumszerű megnyilatkozását, valahányszor úgy vélte, szilárd elhatározásra, határozott cselekvésre, megingathatatlan lépések sorozatára van szükségünk, már megint, újra meg újra: az Aracsot, az Aracsot ne hagyjátok! A felszólítás eredetileg a délvidéki magyarság időről időre veszélybe kerülő, nagyszerű közéleti folyóiratára, az Aracsra vonatkozott, ne hagyjuk, tegyünk meg érte, életben maradásáért mindent, amit csak tudunk – de idővel ez a mondat többszörös, „púpozott” értelmet is kapott ősrégi, Ottlik *Iskola a határon*jának különleges metakommunikációs technikáját idéző közös szótárunkban, ne hagyjátok az Aracsot, fiúk, ne hagyjátok az ügyet, az ügyünket, általában ne hagyjátok magatokat, szorítsad, Imre, ahogyan Tompa László *Lófűrösztésében* biztatja egyik székegy a másikat, ne hagyj magad, Áron – szorítsuk hát, és ne hagyjuk magunkat. Gyurit épp elég székegyeszerű megaláztatás kihívása érte még mostanában is, volt, hogy hamissággal, hazugsággal, ígérettel csapták be, kellemetlen, igen kínos helyzetbe hozván mások előtt – ráadásul olyasvalaki, akiről

persze nem is hitte volna, és akinek éppen nem ez lett volna dolga – szóval, ne hagyjátok, fiúk.

És Gyuri most jelentkezett. Ő jelentkezett, ő volt. A villanykörtevel üzent: ne hagyjátok az Aracsot, fiúk, ne hagyjátok magatokat, ne hagyjátok

az ügyünket. Durrant, robbant a villanykörte: hogy figyeljek. Hogy el ne felejtsem. És főleg: hogy ne nyavalyogjak, hogy ne hagyjam el magamat.

Oké, Gyurikám, értettem. Nem hagyom. Nem hagyjuk.

Az Aracs folyóirat '56-os emlékszámaának szegedi bemutatóján készült csoportkép közepén Wittner Mária és Juhász György (2016. december 13.)